

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2014 m. gruodžio 11 d.¹

Byla C-596/13 P

**Europos Komisija
prieš**

Moravia Gas Storage a.s.

„Apeliacinis skundas — Gamtinių dujų vidaus rinka — Direktyva 2003/55/EB ir Direktyva 2009/73/EB — Abiejų direktyvų *ratione temporis* taikymo srities atskyrimas — Galiojimo atgaline data draudimas — Jau susiklosčiusios situacijos ir dar tebevykdomos procedūros — Neatidėliotinas naujų procedūrinių normų taikymas tebevykdomose procedūrose — Požeminės gamtinių dujų saugyklos — Leidimas laikinai taikyti gamtinių dujų įmonių pareigos suteikti trečiosioms šalims prieigą prie stambios naujos dujų infrastruktūros išimtį — Komisijos sprendimas, kuriuo nacionalinei valdžios institucijai nurodoma atšaukti leidimą taikyti išimtį“

I – Įžanga

1. Šis apeliacinis procesas suteikia Teisingumo Teismui progą patikslinti savo praktiką, susijusią su naujų teisės normų taikymu *ratione temporis*.
2. Kokias normas reikia taikyti tuomet, kai, Europos Komisijai dar tebevykdant administracinę procedūrą, joje taikytina direktyva pakeičiama kita direktyva, o tam tikri teisinės situacijos aspektai pasikeičia? Ar reikia iš karto remtis naująja direktyva, ar reikia laikyti, kad vykstančią administracinę procedūrą reikia pabaigti remiantis senosios direktyvos normomis?
3. Tokie klausimai kyla nagrinėjamu atveju, kuris susijęs su Sąjungos teisės aktais, taikomais gamtinių dujų vidaus rinkoje. 2011 m. Čekijos valdžios institucijos pasinaudojo galimybe suteikti įmonei, planuojančiai įrengti naują požeminę gamtinių dujų saugyklą, leidimą taikyti išimtį ir nukrypti nuo tam tikrų nuostatų, kurių paprastai reikia laikytis gamtinių dujų vidaus rinkoje. Kaip nustatyta pagal Sąjungos teisę, leidimą taikyti išimtį jos pateikė Komisijai peržiūrėti. Komisijai vos tik pradėjus administracinę procedūrą, Direktyvą 2003/55/EB² (dar vadinamą Antrąją dujų direktyva) pakeitė Direktyva 2009/73/EB³ (dar vadinama Trečiąja dujų direktyva), dėl to pasikeitė kai kurios taikytinos procedūrinės normos.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/55/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 98/30/EB (OL L 176, p. 57; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 12 sk., 2 t., p. 230).

3 — 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, p. 94).

4. Komisija nagrinėjama atveju iš karto taikė naująją direktyvą. Tačiau Bendrasis Teismas per procesą pirmojoje instancijoje 2013 m. rugsėjo 6 d. sprendimu⁴ nusprendė, kad administracinę procedūrą reikėjo tęsti ir pabaigti dar pagal senąją direktyvą. Tai, kuris iš šių dviejų požiūrių yra teisingas, turi didelę praktinę reikšmę ne tik šioje konkrečioje byloje, bet ir įvairiose Sąjungos teisės srityse.

II – Teisinis pagrindas

5. Direktyva 2003/55 buvo panaikinta 2011 m. kovo 3 d. ir pakeista Direktyva 2009/73. Iki šios dienos valstybės narės taip pat privalėjo perkelti Direktyvą 2009/73 į savo nacionalinę teisę⁵.

6. Iš esmės ir pagal Direktyvą 2003/55, ir pagal Direktyvą 2009/73 trečiosioms šalims reikia suteikti galimybę už atlygį naudotis nauja dujų infrastruktūra – įskaitant ir saugyklas⁶. Prieiga suteikiama laikantis objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų⁷.

7. Tačiau tam, kad būtinos investicijos atsipirktų, trečiosioms šalims – tam tikromis sąlygomis ir ribotam laikui – galima nesuteikti prieigos prie naujos stambios dujų infrastruktūros, taip pat ir prie saugyklų⁸.

8. Leidimus taikyti išimtį ir nesuteikti trečiosioms šalims prieigos išduoda nacionalinės valdžios institucijos. Apie tokį leidimą privaloma nedelsiant pranešti Komisijai⁹. Komisija patikrina, ar atitinkamas leidimas taikyti išimtį neprieštarauja Sąjungos teisės reikalavimams, ir per atitinkamoje direktyvoje numatytą terminą gali pareikalauti iš nacionalinių institucijų leidimą iš dalies pakeisti arba atšaukti¹⁰.

9. Komisijos vykdytina procedūros dalis Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalyje iš pradžių buvo reglamentuota taip:

„Kompetentingoji valdžios institucija apie sprendimą atleisti nuo reikalavimų nedelsdama praneša Komisijai ir kartu pateikia jai atitinkamą informaciją apie šį sprendimą. <...>

<...>

Per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos Komisija gali paprašyti, kad reguliavimo institucija ar atitinkama valstybė narė iš dalies pakeistų ar atšauktų sprendimą atleisti nuo reikalavimų. Šį dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti vienu papildomu mėnesiu, kai Komisijai reikia gauti papildomos informacijos.

Atitinkamai reguliavimo institucijai ar valstybei narei per keturias savaites neįvykdžius šio prašymo, galutinis sprendimas priimamas 30 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

Komisija užtikrina komerciškai jautrios informacijos konfidencialumą.“

4 — Sprendimas *Globula / Komisija* (T-465/11, EU:T:2013:406), toliau – skundžiamas sprendimas arba Bendrojo Teismo sprendimas.

5 — Žr. Direktyvos 2009/73 53 straipsnį ir 54 straipsnio 1 dalį.

6 — Direktyvos 2003/55 18 ir 19 straipsniai ir Direktyvos 2009/73 32 ir 33 straipsniai.

7 — Direktyvos 2003/55 19 straipsnio 1 dalies antras sakinytis ir Direktyvos 2009/73 33 straipsnio 1 dalies antras sakinytis.

8 — Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 1 dalis ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalis. Abiejų nuostatų formuluočių vokiečių kalba skirtumo – „große neue Erdgasinfrastrukturen“ (Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 1 dalis) ir „größere neue Erdgasinfrastrukturen“ (Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 1 dalis) – nėra daugelyje versijų kitomis kalbomis, pirmiausia prancūzų kalba ir anglų kalba.

9 — Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies pirma ir antra pastraipos ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 8 dalis.

10 — Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies trečia ir ketvirta pastraipos ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 9 dalis.

10. Šias procedūrines nuostatas pakeitė Direktyvos 2009/73 36 straipsnio 8 ir 9 dalys:

„8. Reguliavimo institucija nedelsdama perduoda Komisijai kiekvieno gauto prašymo suteikti išimtį kopiją. Kompetentinga institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su sprendimu susijusią informaciją. <...>

<...>

9. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo kitos dienos po to, kai buvo gautas pranešimas, Komisija gali nuspręsti pareikalauti, kad reguliavimo institucija iš dalies pakeistų arba atšauktų sprendimą suteikti išimtį. Tą dviejų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Komisija pageidautų papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Pirminis dviejų mėnesių laikotarpis taip pat gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria Komisija ir reguliavimo institucija.

Jeigu prašoma informacija nepateikiama per prašyme nustatytą laikotarpį, pranešimas laikomas atšauktu, išskyrus tuos atvejus, kai Komisijai ir reguliavimo institucijai sutikus dar nepasibaigęs minėtas laikotarpis pratęsiamas arba kai reguliavimo institucija tinkamai pagrįstu pareiškimu informuoja Komisiją, kad, jos nuomone, pranešimas yra išsamus.

Reguliavimo institucija per vieno mėnesio laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą iš dalies pakeisti ar atšaukti sprendimą suteikti išimtį ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.

Komisija užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

<...>“

III – Bylos aplinkybės ir procesas Bendrajame Teisme

11. Įmonė *Globula*, kurios dabartinis pavadinimas yra *Moravia Gas Storage* (MGS)¹¹, 2009 m. balandžio 14 d. kreipėsi į Čekijos pramonės ir prekybos ministeriją¹² prašydama suteikti leidimą statyti požeminę dujų saugyklą Damboricoje (Čekijos Respublika). Savo prašyme įmonė prašė taikyti laikiną pareigos suteikti trečiosioms šalims derybų būdu sutartą teisę naudotis minėta saugykla išimtį dėl viso naujo šios saugyklos pajėgumo.

12. 2010 m. spalio 26 d. sprendimu ministerija išdavė leidimą statyti požeminę dujų saugyklą ir suteikė MGS laikiną pareigos suteikti trečiosioms šalims derybų būdu sutartą teisę naudotis saugyklomis išimtį dėl 90 % naujos saugyklos pajėgumo. Ši išimtis turėjo galioti 15 metų nuo leidimo naudoti išdavimo dienos.

13. Apie šį leidimą taikyti išimtį Komisijai pranešta 2011 m. vasario 11 d. ministerijos raštu; šį raštą Komisija gavo 2011 m. vasario 18 d.

14. 2011 m. balandžio 15 d. Komisija paprašė ministerijos pateikti papildomos informacijos ir nurodė, kad jei ji turės ministerijos paprašyti iš dalies pakeisti arba atšaukti leidimą taikyti išimtį, ji tai padarys iki 2011 m. birželio 18 d. Ministerija atsakė per Komisijos nustatytą terminą – 2011 m. balandžio 29 d.

11 — Bendrovė *Globula a.s.*, kaip pati teigia, nuo 2013 m. rugpjūčio 5 d. pakeitė pavadinimą į *Moravia Gas Storage a.s.* (MGS). Toliau, kad būtų paprasčiau, visur vadinsiu ją MGS.

12 — Toliau – ministerija.

15. 2011 m. gegužės 13 d. Komisija antrą kartą paprašė ministerijos pateikti papildomos informacijos ir vėl pabrėžė, kad jei ji turės ministerijos paprašyti iš dalies pakeisti arba atšaukti leidimą taikyti išimtį, tai padarys iki 2011 m. birželio 18 d. Ministerija atsakė per Komisijos nustatytą terminą – 2011 m. gegužės 20 d.

16. 2011 m. birželio 23 d. raštu, kurį pasirašė už energetiką atsakingas Komisijos narys, Komisija informavo ministeriją, kad ji priims oficialų sprendimą iki 2011 m. birželio 29 d.

17. 2011 m. birželio 27 d. Komisija, remdamasi Direktyva 2009/73, priėmė ginčijamą sprendimą, kuriuo nurodė Čekijos Respublikai per vieną mėnesį atšaukti leidimą taikyti išimtį. Apie ginčijamą sprendimą Čekijos Respublikai pranešta 2011 m. birželio 28 d.

18. 2011 m. rugpjūčio 26 d. MGS¹³ kreipėsi į Bendrąjį Teismą su ieškiniu, prašydama panaikinti ginčijamą sprendimą. Per procesą pirmojoje instancijoje Čekijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti ieškovės reikalavimų.

19. 2013 m. rugsėjo 6 d. sprendime Bendrasis Teismas išnagrinėjo tik pirmąją iš trijų MGS ieškinio pagrindų. Ši ieškinio pagrindą, kuriame buvo teigiama, kad nustatant taikytiną teisę buvo padaryta klaida¹⁴, Bendrasis Teismas patenkinio ir ginčijamą sprendimą panaikino, nes, kaip manė Bendrasis Teismas, jį priimant reikėjo remtis ne Direktyva 2009/73, o Direktyva 2003/55¹⁵. Motyvuodamas Bendrasis Teismas iš esmės teigė, kad procedūrinių ir materialinių normų pakeitimai, padaryti Direktyvos 2009/73 36 straipsniu, „sudaro nedalomą visumą“, kuri negali būti pripažinta galiojanti „atgaline data“¹⁶.

IV – Apeliacinis procesas ir šalių prašymai

20. 2013 m. lapkričio 21 d. Komisija nagrinėjamu apeliaciniu skundu apskundė Bendrojo Teismo sprendimą. Ji prašo:

- panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą,
- nuspręsti, kad pirmasis pagrindas yra nepagrįstas, ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis išnagrinėtų antrąjį ir trečiąjį pagrindus, ir
- atidėti bylinėjimosi išlaidų pirmojoje ir apeliacinėje instancijose klausimą.

21. MGS savo ruožtu prašo:

- atmesti visą apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Komisijos per apeliacinį procesą MGS patirtas bylinėjimosi išlaidas.

22. Čekijos vyriausybė savo ruožtu Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą ir

13 — Tuo laiku MGS dar vadinosi *Globula*.

14 — Antrajame ieškinio pagrindo MGS tvirtina, kad buvo pažeistas teisėtų lūkesčių principas, o trečiajame – kad buvo padaryta akivaizdi faktinių aplinkybių vertinimo klaida.

15 — Skundžiamo sprendimo 24–39 punktai.

16 — Skundžiamo sprendimo 36 punktas, nagrinėjamas kartu su 25 punktu.

— priteisti iš Komisijos per apeliacinį procesą ir per procesą pirmojoje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.

23. Teisingumo Teisme Komisijos apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Kadangi jau šiuo pagrindu Teisingumo Teismas manė esąs pakankamai informuotas, pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio 2 dalį buvo nuspręsta teismo posėdžio nerengti.

V – Apeliacinio skundo vertinimas

24. Vieninteliu pagrindu grindžiamame apeliaciniame skunde Komisija iš esmės kritikuoja Bendrąjį Teismą nagrinėjamu atveju neteisingai manius, kad reikia taikyti Direktyvos 2003/55 22 straipsnį, o ne Direktyvos 2009/73 36 straipsnį.

25. Neaišku, kodėl Komisija šiuo klausimu remiasi SESV 288 straipsniu ir 297 straipsnio 1 dalimi, ir to ji savo apeliaciniame skunde niekur nepaaiškina. Tačiau galiausiai nėra svarbu, kaip šios Sutarties nuostatos¹⁷, Komisijos manymu, yra susijusios su nagrinėjama byla. Juk Bendrąjį Teismą Komisija kaltina neteisingai interpretavus bendruosius Sąjungos teisės principus, susijusius su naujų teisės normų taikymu *ratione temporis* dar tebevykdomoms procedūroms. Toliau išnagrinėsiu šį kaltinimą: pirmiausia trumpai pristatysiu minėtus principus (žr. A skirsnį), o paskui analizuosiu jų taikymą nagrinėjamoje byloje (žr. B skirsnį).

A – Su naujų teisės normų taikymu „*ratione temporis*“ susiję principai

26. Su naujų teisės normų taikymu *ratione temporis* susiję principai yra bendrųjų Sąjungos teisės principų dalis ir yra kilę iš valstybių narių bendrų teisės tradicijų.

27. Šiuo klausimu įprasta skirti procedūrinės normas ir materialinės teisės normas.

28. Procedūrinės normos iš esmės nedelsiant taikytinos visiems jų įsigaliojimo metu nagrinėjamiems ginčams¹⁸. Atvirkščiai, materialinės teisės normos turi būti aiškinamos taip, kad jos taikomos prieš jų įsigaliojimą susiklosčiusioms situacijoms tik tuo atveju, jei iš jų teksto, tikslo ir sistemos aiškiai matyti, kad toks poveikis joms turi būti suteiktas¹⁹.

29. Tiesa, kalbant apie naujas materialinės teisės nuostatas, taikomas dar vienas principas, pagal kurį nauja norma nedelsiant taikoma būsimoms galiojant ankstesnei normai susiklosčiusios situacijos pasekmėms²⁰.

30. Iš šių nusistovėjusioje teismo praktikoje pripažintų principų matyti, kad nauji teisės aktai neturi būti taikomi *jau susiklosčiusioms situacijoms*, nebent išimties tvarka būtų nustatyta kas kita. Tačiau *dar nesusiklosčiusias situacijas*, kurios nėra galiojant ankstesniam įstatymui susiklosčiusios ir galutinai įsitvirtinusios teisinės situacijos, reikia vertinti remiantis naujuoju teisės aktu, kai tik jis įsigalioja²¹.

31. Tai vienodai taikoma ir procedūriniams, ir materialinės teisės klausimams.

17 — Pirmoje nuostatoje apibrėžiami teisės aktai, kuriuos institucijos priima vykdydamos Sąjungos kompetenciją, ir, be kita ko, nurodoma, kas būdinga direktyvai. Antroje reglamentuojamas teisėkūros procedūra priimtų aktų rengimas, skelbimas ir įsigaliojimas.

18 — Sprendimai *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 punktas), *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49 punktas), *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 31 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 45 punktas); žr. ir mano išvadą byloje *Gruber* (C-570/13, EU:C:2014:2374, 17 punktas).

19 — Sprendimai *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 punktas), *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49 punktas), *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 31 punktas) ir *Kuso* (C-614/11, EU:C:2013:544, 24 punktas).

20 — Sprendimai *Brock* (68/69, EU:C:1970:24, 6 punktas), *Licata / CES* (270/84, EU:C:1986:304, 31 punktas), *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 50 punktas), *Monsanto Technology* (C-428/08, EU:C:2010:402, 66 punktas) ir *Kuso* (C-614/11, EU:C:2013:544, 25 punktas).

21 — Sprendimas *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 22 punktas).

32. Nedelsiant taikant naujas normas dar nesusiklosčiusioms situacijoms, siekiama padėti aktualiems, teisėkūros nustatytiems vertinimams kuo greičiau ir kuo plačiau įsitvirtinti ir prisidėti prie kuo geresnio Sutarčių tikslų įgyvendinimo.

33. Senosios normos dar nesusiklosčiusioms situacijoms gali būti taikomos tik išimties tvarka. Viena vertus, reguliuojamos srities ypatumai gali rodyti, kad naujos normos – pirmiausia tuomet, kai jos susijusios su visiškai nauja sudėtinga tvarka arba su visiškai nauju esminiu sisteminiu pasikeitimu, – turi būti taikomos po jų įsigaliojimo arba nuo tam tikros datos atsiradusioms situacijoms²². Kita vertus, gali būti, kad tam tikroms situacijoms, kurios yra prasidėjusios seniau, senąsias normas reikia taikyti vadovaujantis teisėtų lūkesčių apsaugos principu²³.

B – Šių principų taikymas nagrinėjamu atveju

34. 2011 m. kovo 3 d., t. y. praėjus vos kelioms dienoms po to, kai Komisija pradėjo nagrinėti Čekijos institucijos išduotą leidimą taikyti išimtį, Direktyvą 2003/55 pakeitė Direktyva 2009/73.

35. Akivaizdu, kad Direktyvos 2003/55 22 straipsnyje ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje nustatyti *materialinės teisės reikalavimai* nacionalinių valdžios institucijų išduodamam leidimui taikyti išimtį ir šio leidimo peržiūrai, atliekamai Komisijos, turinio atžvilgiu yra iš esmės tapatūs: yra tik keli smulkūs ir nereikšmingi formulavimo skirtumai. Ginčytinas yra tik klausimas, ar Komisija, peržiūrėdama šioje byloje nagrinėjamą Čekijos valdžios institucijos išduotą leidimą taikyti išimtį, turėjo laikytis senosios, ar naujosios direktyvos *procedūrinių nuostatų*. Pirmiausia tai reikšminga kalbant apie su sprendimo priėmimu susijusius Komisijos įgaliojimus ir terminus.

36. Priešingai, nei mano Bendrasis Teismas²⁴, šiuo aspektu svarbu ne tiek naujųjų procedūrinių nuostatų *galiojimas atgaline data*, kiek senųjų *tolesnis galiojimas*. Reikia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 2003/55 22 straipsnį pradėtą administracinę procedūrą Komisija ir turėjo užbaigti pagal šią nuostatą, nors tuo metu, kai ji priėmė ginčijamą sprendimą, Direktyva 2003/55 jau buvo panaikinta ir vietoj jos jau buvo įsigaliojusi Direktyva 2009/73.

37. Jei remsimės pirmiau²⁵ paaiškintu principu, kad naujosios procedūrinės normos nedelsiant taikomos visiems jų įsigaliojimo metu nagrinėjamiems ginčams, tai Komisija neabejotinai yra teisi tvirtindama, kad savo ginčijamą sprendimą ji turėjo priimti pagal naująsias procedūrinės nuostatas.

38. Skundžiamame sprendime patvirtinta priešinga MGS ir Čekijos Respublikos nuomonė, kad nagrinėjamu atveju reikėjo remtis dar senosiomis procedūrinėmis nuostatomis, yra teisinga tik tuomet, jei nagrinėjamu atveju arba dėl reguliuojamos srities ypatumų (žr. 1 poskirsnį), arba dėl privalomai galiojančių teisėtų lūkesčių apsaugos reikalavimų (žr. 2 poskirsnį) turėjo būti tebetaikoma Direktyva 2003/55.

39. Jei taip nėra, turi būti taikomas principas, kad Komisija savo sprendimo negali grįžti teisiniu pagrindu, kuris šio sprendimo priėmimo momentu jau nebegaliojo²⁶.

22 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 11 ir 12 punktai) ir *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 25 ir 26 punktai).

23 — Žr. Sprendimus *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 10 ir 14 punktai), *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49 punktas) ir *Kuso* (C-614/11, EU:C:2013:544, 24 punktas).

24 — Bendrasis Teismas savo nuomonę pirmiausia išreiškia skundžiamo sprendimo 36 punkte.

25 — Žr. šios išvados 28 punktą.

26 — Nutartis *Cantieri navale De Poli / Komisija* (C-167/11 P, EU:C:2012:164, 53 punktas); taip pat žr. sprendimus *ArcelorMittal Luxembourg / Komisija* ir *Komisija / ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* (C-201/09 P ir C-216/09 P, EU:C:2011:190, 75 punktas) ir *ThyssenKrupp Nirosta / Komisija* (C-352/09 P, EU:C:2011:191, 88 punktas).

1. Reguluojamos srities ypatumų, kurie galėtų pateisinti neatidėliotino naujų procedūrinių normų taikymo principo išimtį, nebuvimas

40. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas, motyvuodamas, kodėl nagrinėjamu atveju reikia dar taikyti Direktyvos 2003/55 22 straipsnį, o ne jau Direktyvos 2009/73 36 straipsnį, nemažai rėmėsi reguliuojamos srities ypatumais. Todėl toliau išnagrinėsiu klausimą, ar nagrinėjamu atveju iš tiesų yra tokių ypatumų. Šiuo aspektu pirmiausia aptarsiu Bendrojo Teismo minėtą „Salumi išimtį“ (žr. a dalį), paskui – MGS iškeltą datos taisyklės idėją (žr. b dalį) ir Čekijos vyriausybės kaip argumentą pateiktą vienodo požiūrio principą (žr. c dalį).

a) „Salumi išimtis“: ar Trečiosios dujų direktyvos procedūrinės ir materialinės teisės normos sudaro nedalomą visumą?

41. Remdamasis Sprendimu *Salumi*²⁷, Bendrasis Teismas nagrinėjamu atveju išaiškino, kad Direktyvos 2009/73 36 straipsniu padaryti procedūriniai ir materialinių normų pakeitimai sudaro „nedalomą visumą“ ir todėl nagrinėjamu atveju negali būti taikomi „atgaline data“²⁸.

42. Toks požiūris yra dvejetainis neteisingas teisės atžvilgiu.

43. Pirmia, reikėtų priminti, kad kalbant apie Direktyvos 2009/73 36 straipsnio taikymą tebevykstančiai Komisijos procedūrai, kaip nagrinėjama šiuo atveju, per kurią peržiūrimas Čekijos institucijos išduotas leidimas taikyti išimtį, apskritai negalima kalbėti apie tikrąją „galiojimą atgaline data“²⁹. Tai buvo veikiau tik neatidėliotinas naujų normų taikymas dar tebevykstančiai, pagal senąją teisės aktą pradėtai procedūrai, taigi geriausiu atveju „netikrasis galiojimas atgaline data“.

44. Antra, Bendrasis Teismas remiasi klaidinga Sprendimo *Salumi* interpretacija. Iš šio sprendimo niekaip nematyti, kad naujo teisės akto negalima taikyti jau tuomet, kai jis įsigalioja tebevykstant administracinei procedūrai, o jo procedūrinės ir materialinės teisės normos sudaro nedalomą visumą.

45. Iš tiesų Sprendime *Salumi* pripažinta neatidėliotino naujų normų taikymo išimtis yra daug siauresnė. Ji buvo susijusi su ypatingu esminio *sisteminio pasikeitimo* atveju – skirtingi nacionaliniai teisės aktai buvo pakeisti vienu visoms valstybėms narėms vienodu Bendrijos teisės aktu, kuriame naujosios procedūrinės ir materialinės teisės nuostatos sudarė nedalomą visumą – „bendrą reguliavimo sistemą“ – ir atsižvelgiant į jų galiojimą laiko atžvilgiu negalėjo būti nagrinėjamos atskirai³⁰.

46. Antrosios dujų direktyvos pakeitimas Trečiąja dujų direktyva nebuvo toks esminis sisteminis pakeitimas. Veikiau Direktyva 2009/73 tebėra plėtojama jau egzistuojanti bendrų normų, kuriomis reglamentuojama gamtinių dujų vidaus rinka, sistema. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs³¹, kad „Salumi išimtis“ netaikoma tokiu atveju, kai naujasis Sąjungos teisės aktas perima jau egzistuojančias Sąjungos teisės normas su nedideliais pakeitimais.

47. Be to, nagrinėjamu atveju Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje tebuvo pakeisti tik keli procedūros, kurios privalo laikytis Komisija, punktai, o materialinės teisės nuostatų turinys, palyginti su Direktyvos 2003/55 22 straipsniu, liko nepakitęs. Tai taip pat rodo, kad tai nėra su esminiu sisteminiu pasikeitimu susijusi išimtis, kaip buvo byloje *Salumi*.

27 — Sprendimas *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270).

28 — Skundžiamo sprendimo 36 punktą, nagrinėjamas kartu su 25 punktu.

29 — Šiuo klausimu dar kartą žr. šios išvados 36 punktą.

30 — Sprendimai *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 11 ir 12 punktai) ir *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 32 punktą).

31 — Sprendimas *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, pirmiausia 33 punktą).

48. Be to, vien tai, kad pasikeitė – galbūt netgi labai – keli procedūrinių normų punktai, dar nieko nesako apie tai, ar Direktyvos 2009/73 36 straipsnio procedūrinės ir materialinės teisės normos taip neatskiriamai susijusios, kad sudaro nedalomą visumą kaip byloje *Salumi*.

49. Galiausiai skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas tik tvirtina, kad procedūrinės ir materialinės teisės nuostatos yra neatsiejamos vienos nuo kitų, tačiau niekaip to nepagrindžia. Vietoj to Bendrasis Teismas labai detalai pristato kelis procedūros pakeitimus³², kurie neabejotinai buvo atlikti Direktyva 2009/73 ir galbūt iš tiesų netgi yra svarbūs, tačiau nagrinėjamu atveju neturi jokios reikšmės³³.

50. Taigi nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas, motyvuodamas, kodėl Direktyvos 2009/73 36 straipsnis negalėjo būti taikomas ir vietoj jo ir toliau turėjo būti taikomas Direktyvos 2003/55 22 straipsnis, neteisingai rėmėsi „*Salumi išimtimi*“.

b) Su procedūros pradžia siejamos datos taisyklės nebuvimas

51. Direktyvoje 2009/73 nėra jokios pereinamojo laikotarpio nuostatos, reglamentuojančios dar tebevykstančias administracines procedūras. Kadangi tokios nuostatos nėra, kalbant apie perėjimą nuo Direktyvos 2003/55 prie Direktyvos 2009/73, negalima taikyti datos taisyklės ir laikyti, kad visoms iki 2011 m. kovo 3 d. pradėtoms procedūroms dar turi būti taikomas senasis teisės aktas.

52. Be to, Sąjungos teisėje nėra bendro principo, pagal kurį bylą visuomet reikėtų išspręsti remiantis procesinėmis normomis, kurios galiojo tuo metu, kai procesas buvo pradėtas. Priešingai, kaip jau minėta, naujos procesinės normos paprastai nedelsiant taikomos ir jau nagrinėjamoms byloms³⁴. Pavyzdžiui, ir pats Teisingumo Teismas yra vadovavęsis naujomis normomis savo nagrinėtose bylose po to, kai įsigaliojo procesiniai pakeitimai³⁵.

53. Tiesa, nagrinėdamas poveikio aplinkai vertinimą reglamentuojančias Sąjungos teisės nuostatas, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad jos yra taikomos tik tiems projektams, dėl kurių oficialus prašymas buvo pateiktas pasibaigus perkėlimo į nacionalinę teisę terminui atitinkamoje valstybėje narėje³⁶.

54. Tačiau tokia datos taisykle jis rėmėsi tik tiek, kiek nagrinėjo *materialinės teisės* klausimą, ar apskritai egzistuoja pareiga atlikti projekto poveikio aplinkai vertinimą. Sąjungos teisės reikalavimų, keliamų dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros, pasikeitimai turi būti nedelsiant taikomi ir jau vykstančiose procedūrose³⁷.

55. Be to, minėtoji datos taisyklė atliekant poveikio aplinkai vertinimą taikoma iš esmės dėl procedūros sudėtingumo³⁸. Dėl to jos negalima taip paprastai taikyti kitose srityse, kuriose nėra tokių sudėtingų procedūrų.

32 — Žr. skundžiamo sprendimo 28–34 punktus.

33 — Ypač keistas dėmesys Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) įgaliojimams, nors ši agentūra nagrinėjamoje byloje apskritai nevaizduoja jokio vaidmens. Juk, kaip pripažįsta pats Bendrasis Teismas, nagrinėjama byla nesusijusi su infrastruktūra, kuri būtų kelių valstybių narių teritorijoje (žr. skundžiamo sprendimo 34 punktą).

34 — Žr. šios išvados 28 punktą.

35 — Dėl EB 68 straipsnyje numatytos nacionalinių teismų teisės pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą apribojimų jau vykstant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrai išnykimo žr. Sprendimą *Weryński* (C-283/09, EU:C:2011:85, 27–32 punktai); dėl 2012 m. Procedūros reglamento taikymo prieš jo įsigaliojimą pradėtoms byloms žr., pavyzdžiui, Sprendimą *Komisija / Stichting Administratiekantoor Portielje* (C-440/11 P, EU:C:2013:514, 123 punktas).

36 — Sprendimai *Komisija / Vokietija* (C-431/92, EU:C:1995:260, 29 ir 32 punktai), *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland* (C-81/96, EU:C:1998:305, 23 punktas), *Križan ir kt.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 94 punktas) ir *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 25 punktas).

37 — Žr. Sprendimą *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 27–30 punktai).

38 — Sprendimai *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland* (C-81/96, EU:C:1998:305, 24 punktas), *Križan ir kt.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 95 punktas) ir *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 26 punktas).

56. Jei tai taikoma nagrinėjamu atveju, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2009/73 36 straipsniu nebuvo atliktas joks esminis sisteminis pakeitimas – buvo pakeisti tik keli procedūrinių normų, kurias turi taikyti Komisija, punktai. Šie pakeitimai nesukėlė papildomos naštos ir neprailgino nacionalinių valdžios institucijų išduotų leidimų taikyti išimtį peržiūros, priešingai – dėl jų procedūra sutrumpėjo. Juk Komisija dabar, prieš užbaigdamą procedūrą sprendimu, nebeprivalo išsiųsti valstybei narei laisvos formos raginimo iš dalies pakeisti arba atšaukti leidimą taikyti išimtį (taip buvo numatyta Direktyvos 2003/55 22 straipsnio 4 dalies trečioje pastraipoje). Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje šio tarpinio žingsnio yra atsisakyta, dėl to procedūros eiga tapo veiksmingesnė.

57. Tokiomis aplinkybėmis šiuo atveju nagrinėjamoje Komisijos administracinėje procedūroje nedelsiant taikyti Direktyvos 2009/73 36 straipsnį būtų tinkama net ir tuomet, jei nagrinėjamu atveju norėtume remtis teismo praktika, susijusia su poveikio aplinkai vertinimu.

58. Čekijos vyriausybės susirūpinimas, kad pusiaukelėje perėjus nuo Direktyvos 2003/55 22 straipsnio prie naujo teisinio pagrindo – Direktyvos 2009/73 36 straipsnio – administracinė procedūra tarsi traukinys nuriedės nuo bėgių, man atrodo nepagrįstas. Juk Komisijai iš karto pasirinkus naujomis procedūrinėmis normomis, traukinys pasiekė plane numatytą tikslą, nors tvarkaraštis kelionės metu šiek tiek ir pasikeitė. Bet jei traukinys ir toliau būtų judėjęs Direktyvos 2003/55 nutiestais bėgiais, man atrodo, kad jis būtų atsidūręs atsarginiame kelyje.

c) Vienodo požiūrio principas

59. Čekijos vyriausybė argumentuodama taip pat mini „lygybės ir teisingumo principus“. Jos nuomone, jei Komisijai būtų leista laisvai savo nuožiūra pasirinkti, kokias teisės normas taikyti, ir jei – tuo pat metu pradėtų administracinių procedūrų atveju – tas pasirinkimas priklausytų tik nuo laiko momento, kada Komisija priima sprendimą, tai reikštų nepagrįstai skirtingą požiūrį.

60. Šį argumentą irgi reikia atmesti.

61. Komisija *negali* laisvai savo nuožiūra pasirinkti, kada ji priima sprendimą dėl nacionalinės valdžios institucijos išduoto leidimo taikyti išimtį suderinamumo su gamtinių dujų vidaus rinką reglamentuojančiomis nuostatomis. Veikiau pagal gero administravimo principą (taip pat žr. Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį) Komisija kiekvieną bylą privalo išnagrinėti kruopščiai, nešališkai ir greitai.

62. Vien tai, kad sprendimą dėl kai kurių nacionalinės valdžios institucijos išduotų leidimų taikyti išimtį suderinamumo Komisija galbūt priėmė iki 2011 m. kovo 3 d. pagal senąją teisės aktą, o dėl kitų – po šios datos ir jau galiojant naujam teisės aktui, dar nėra vienodo požiūrio principo ar bendrojo teisingumo principo pažeidimas. Veikiau Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytas terminas, nuo kurio pradeda galioti Direktyva 2009/73, t. y. 2011 m. kovo 3 d., yra objektyvus atskyrimo kriterijus.

63. Tik tuo atveju, jei paaiškėtų, kad Komisija, peržiūradama tam tikrus nacionalinės valdžios institucijos išduotus leidimus taikyti išimtį, vienas procedūras savavališkai uždelsė, o kitas paspartino, kad vienus sprendimus priimtų prieš Direktyvai 2009/73 įsigaliojant, o kitus jau jai įsigaliojus, galima būtų kalbėti apie gero administravimo ir vienodo požiūrio principų pažeidimą ir piktnaudžiavimą įgaliojimais³⁹. Tačiau šiuo atveju nėra jokio pagrindo taip manyti. Priešingai, iš Bendrojo Teismo išvadų matyti, kad administracinė procedūra buvo pradėta vos porą dienų prieš tai, kai 2011 m. kovo 3 d. įsigaliojo naujas teisės aktas – Direktyva 2009/73.

39 — Žr. Sprendimą *Komisija / Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377, 89 punktas).

2. Su tolesniu senųjų normų galiojimu susijusių teisėtų lūkesčių apsaugos netaikymas

64. Galiausiai lieka išsiaiškinti, ar nagrinėjamu atveju Direktyva 2003/55 turėjo tebegaliooti dėl būtinybės apsaugoti teisėtus lūkesčius.

65. Šia būtinybe per apeliacinį procesą Teisingumo Teisme pirmiausia rėmėsi MGS, taip pat ir Čekijos vyriausybė.

66. Jų argumentai grindžiami netinkama prielaida, kad po to, kai Čekijos valdžios institucijos išdavė leidimą taikyti išimtį, susiklostė baigtinė situacija, kurios nebegalima kvestionuoti taikant vėliau priimtas teisės normas, kaip antai Direktyvos 2009/73 36 straipsnį.

67. Tačiau, kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, teisėtų lūkesčių apsaugos principas negali būti tiek išplėstas, kad iš esmės nebūtų galima taikyti naujos taisyklės būsimoms situacijoms, susiklosčiusios galiojant ankstesnei taisyklei, pasekmėms⁴⁰.

68. Tai juo labiau pasakytina apie procedūrinius dalykus, kaip nagrinėjamuosius šioje byloje. Juk Direktyvos 2003/55 22 straipsnyje, kaip ir jį pakeitusiame Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje, numatyta išimties, t. y. leidimo nukrypti nuo gamtinių dujų vidaus rinką reglamentuojančių nuostatų, suteikimo procedūra yra viena procedūra, nors ji apima du etapus, iš kurių vienas vykdomas nacionaliniu lygmeniu, o kitas – Sąjungos lygmeniu.

69. Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime teisingai laikė, kad tai viena procedūra⁴¹, tačiau nepadarė iš to išvadų, reikalingų nagrinėjamai bylai teisingai išspręsti.

70. Iš to, kad tai viena – iš dviejų etapų susidedanti – procedūra, Bendrasis Teismas turėjo padaryti išvadą, kad vien nacionalinės valdžios institucijos išduotas leidimas taikyti išimtį niekuomet negali būti pagrindas laikyti, kad teisinė situacija įsitvirtino⁴². Juk, viena vertus, Čekijos valdžios institucijai išdavus leidimą taikyti išimtį, buvo užbaigtas tik vienas iš dviejų vienos administracinės procedūros etapų. Kita vertus, direktyvose 2003/55 ir 2009/73 reglamentuojama išimties suteikimo procedūra, skirtingai nei kiti procedūrų tipai (pavyzdžiui, MGS minima viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarka⁴³), pagal savo pobūdį yra tokia, kad per pirmąjį etapą priimtas sprendimas gali būti kvestionuojamas antrajame etape.

71. Gali būti, kad nacionalinės valdžios institucijos išduotas leidimas taikyti išimtį yra taikytinas laikinai, kol Komisija priims sprendimą dėl jo suderinamumo su gamtinių dujų vidaus rinką reglamentuojančiomis nuostatomis. Tačiau tol, kol Komisija nepriims galutinio, procedūrą užbaigiančio sprendimo, niekas neturi teisės į teisėtus lūkesčius, susijusius su nacionalinės valdžios institucijos suteikta išimtimi⁴⁴.

72. Reikia pripažinti, kad, kaip pabrėžia MGS, visiškai gali būti, kad Komisija konkrečiu atveju nepareikalaus iš nacionalinių valdžios institucijų iš dalies pakeisti ar atšaukti išduoto leidimo taikyti išimtį. Tačiau tai bet kuriuo atveju tik tikimybė, dėl kurios atitinkamos įmonės negali turėti jokių lūkesčių. Veikiau jos turėtų tikėtis, kad Komisija gali pareikalausiti minėtą leidimą taikyti išimtį iš dalies pakeisti ar netgi atšaukti – ir galiojant Direktyvai 2003/55, ir Direktyvai 2009/73.

40 — Sprendimai *Tomadini* (84/78, EU:C:1979:129, 21 punktas), *Komisija / Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 43 punktas) ir *Stadt Papenburg* (C-226/08, EU:C:2010:10, 46 punktas).

41 — Skundžiamo sprendimo 32 punktas.

42 — Šiuo klausimu dar kartą žr. Sprendimą *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 22 punktas).

43 — Šiuo klausimu MGS remiasi Sprendimu *Komisija / Prancūzija* (C-337/98, EU:C:2000:543, 35–42 punktai).

44 — Taip pat žr. Sprendimus *Centre d'exportation du livre français* (C-199/06, EU:C:2008:79, 66 ir 67 punktai) ir *Komisija / Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 53 punktas), kuris yra susijęs su panašiomis problemomis iš valstybės pagalbos srities.

73. Tokiomis aplinkybėmis neprivaloma taikyti teisėtų lūkesčių apsaugos, dėl kurios nagrinėjamai bylai negalima būtų taikyti Direktyvos 2009/73 nuostatų.

C – Apibendrinimas

74. Taigi Bendrasis Teismas nepaisė bendrųjų Sąjungos teisės principų, susijusių su teisės normų taikymu *ratione temporis*. Vadinasi, skundžiamame sprendime buvo padaryta teisės klaida, dėl kurios jį reikia panaikinti (Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos pirmas sakiny).

D – Papildoma pastaba dėl terminų problemos

75. Per procesą Teisingumo Teisme MGS argumentavo, kad Komisija neturi įgaliojimų priimti tokio sprendimo, kaip ginčijamas sprendimas, nes ji praleido jai suteiktą terminą.

76. Šie argumentai grindžiami prielaida, kad nagrinėjamoje byloje reikia remtis senąja Direktyva 2003/55. Tačiau, kaip jau minėta, sprendimą nagrinėjamu atveju reikėjo priimti jau pagal naująją Direktyvą 2009/73, o joje nustatytų terminų Komisija neabejotinai laikėsi. Taigi MGS argumentas, kad ginčijamas sprendimas esą buvo priimtas nesilaikant numatytų terminų, yra nereikalingas.

77. Tačiau netgi ir laikant, kad nagrinėjamu atveju turėjo tebegaliooti senoji Direktyva 2003/55, jokių būdu negalima manyti, kad dėl praleisto termino išnyko Komisijos įgaliojimai priimti sprendimą. Tiesa, Sąjungos teisėje yra sričių, kuriose, praėjus tam tikram terminui, Komisijos tylėjimas laikomas sutektu leidimu ir Komisija nebetenka įgaliojimų imtis veiksmų⁴⁵. Tačiau tokie atvejai yra reti ir paprastai būna aiškiai numatyti Sąjungos teisės aktų leidėjo⁴⁶, tačiau nei Direktyvoje 2003/55, nei Direktyvoje 2009/73 to nėra.

78. Todėl nagrinėjamu atveju nėra būtinybės daryti „giljotinos efekto“ prielaidos, t. y. manyti, kad pasibaigus terminui Komisija nebetenka įgaliojimų priimti sprendimą⁴⁷. Tiesa, jei Komisija be svarbios priežasties praleistų Direktyvos 2003/55 22 straipsnyje arba Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje nustatytus terminus, tai būtų pagrindas Sąjungos deliktinei atsakomybei atsirasti tuo atveju, jei įvykdytos SESV 340 straipsnio antros pastraipos sąlygos.

VI – Skundžiamo sprendimo panaikinimas ir bylos grąžinimas Bendrajam Teismui

79. Jei Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti (Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antro sakinio pirma alternatyva).

80. Šiuo atveju sprendimą byloje galima priimti tik iš dalies.

45 — Dėl kelių Sąjungos teisės aktų, kuriuose institucijos tylėjimas traktuojamas kaip pritarimas arba kaip nepritarimas, pavyzdžių žr. mano išvadą byloje *Housieaux* (C-186/04, EU:C:2005:70, 35 punktas).

46 — Reta išimtinė situacija, kai Teisingumo Teismas tik dėl to, kad Komisija praleido terminą, padarė išvadą, jog išnyko jos įgaliojimai priimti sprendimą, yra sanglaudos fondų atveju (Sprendimai *Ispanija / Komisija*, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 103 punktas, ir *Ispanija / Komisija*, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, 34 punktas). Panašiai yra ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų nacionalinių paskirstymo planų peržiūros Sąjungos klimato apsaugos politikos srityje atveju (Sprendimas *Komisija / Latvija*, C-267/11 P, EU:C:2013:624, 46 ir 58 punktai).

47 — Tik tarp kitko pastebėtina, kad ir Direktyvos 2009/73 36 straipsnyje tokios nuostatos nėra. Veikiau iš šios normos 9 dalies antros pastraipos *a contrario* galima daryti išvadą, kad net ir praleidusi terminą Komisija neturi būti baudžiama atimant iš jos įgaliojimus priimti sprendimą.

81. Kaip jau minėta, Bendrasis Teismas suklydo manydamas, kad nagrinėjamoje byloje turi būti taikoma Direktyva 2003/55. Iš tiesų Komisija visiškai teisingai ginčijamą sprendimą grindė Direktyva 2009/73. Todėl pirmasis MGS ieškinio, kurį ji pateikė Bendrajam Teismui prašydama panaikinti ginčijamą sprendimą, pagrindas yra nepagrįstas. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas gali byloje priimti galutinį sprendimą.

82. Tačiau Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime neišnagrinėjo papildomai pareikštų antrojo ir ypač trečiojo MGS ieškinio dėl panaikinimo pagrindų. Per procesą pirmojoje instancijoje pateiktuose dokumentuose šalys dėl to yra išdėčiusios savo nuomones. Tačiau abejoju, ar Teisingumo Teismas vien remdamasis šiais nuomonių pareiškimais gali manyti, jog yra pakankamai informuotas, kad priimtų galutinį sprendimą dėl Bendrajam Teismui pateikto ieškinio dėl panaikinimo.

83. Todėl man atrodo tikslinga grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl antrojo ir trečiojo MGS pareikšto ieškinio pagrindų (Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antro sakinio antra alternatyva).

VII – Bylinėjimosi išlaidos

84. Jei apeliacinis skundas yra pagrįstas ir jei Teisingumo Teismas, kaip siūlau šiuo atveju, bylą grąžina Bendrajam Teismui, bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimas atidedamas (*a contrario* išvada iš Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalies).

VIII – Išvada

85. Remdamasi išdėstytais samprotavimais, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2013 m. rugsėjo 6 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Globula / Komisija* (T-465/11, EU:T:2013:406).
2. Grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl ieškinio, kuriuo prašoma panaikinti 2011 m. birželio 27 d. Europos Komisijos sprendimą C(2011) 4509, antrojo ir trečiojo pagrindų.
3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.